

BEREDSKAPSPLAN

FOR FOREBYGGING OG AVDEKKING AV VOLD OG SEKSUELLE OVERGREP MOT BARN (0-18 år) OG ANDRE SÅRBARE GRUPPER I VÅGAN KOMMUNE

Målet med denne beredskapsplanen er å forebygge og avdekke vold og seksuelle overgrep mot barn som er tilknyttet (fyll inn navnet på din enhet) barnehage/ skole/ annen enhet (som jobber med andre sårbare grupper som faller utenfor barn i aldersgruppen 0- 18 år).

Planen skal sikre tilstrekkelig kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn/ sårbare grupper. Planen skal også sikre god kjennskap til de rutiner og prosedyrer som ligger i denne beredskapsplan, og skape grunnlag for en åpen dialog om temaet både mellom de ansatte, men også mellom ansatte og foreldre til barn.

En åpen dialog om vold og seksuelle overgrep mot barn vil skape tryggere rammer for barna, og en forutsigbar og trygg arbeidsplass for ansatte.

Følgende praksis og rutiner anvendes i (navn på enhet)

Kunnskap og øvelser:

1. Alle ansatte skal ha en obligatorisk gjennomgang av denne beredskapsplanen ved ansettelse.
2. Alle ansatte i skoler og barnehager skal gjennomføre e-læringskurset «Vold og seksuelle overgrep mot barn»¹. Kursbeviset vises frem til leder.
Kurset anbefales å gjennomføre til alle ansatte i Vågan kommune.
3. Arbeidsplassen skal regelmessig gi ansatte faglig oppdatering om temaet vold og seksuelle overgrep mot barn, ved intern eller ekstern kursing. Kurs med tema vold og seksuelle overgrep skal være fast tema på kommunens kompetanseplan. Arbeidsplassen skal aktivt bruke veiledere knyttet til dette tema*
4. Arbeidsplassen skal gjennomføre jevnlig øvelser på overholding av denne beredskapsplan. Minimum én gang per år. (se «øvelser» s. 3)

¹ Kurset er gratis tilgjengelig på nett på <http://helsekompetanse.no/kurs/vold-og-seksuelle-overgrep-mot-barn>
Kurset har oppgaver som skal løses og det utstedes kursbevis når deltaker har gjennomført og bestått.

*Veileder for utarbeidelse av plan for krisehåndtering: «mistanke om ansattes seksuelle overgrep mot barn»
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2002/0009/ddd/pdfv/166792-veileder_mistanke_om_seksuelle.pdf og en veileder for hjelpeapparatet «seksuelle overgrep mot barn»
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2003/0017/ddd/pdfv/286825-seksuelle_overgrep_mot_barn.pdf

Samarbeidspartnere:

En magefølelse på at noe ikke er som det skal, bør diskuteres med noen som har kompetanse. Det er viktig å søke råd tidlig. Det kan være lurt å bli kjent med og etablere en dialog med andre fagpersoner i kommunen, hvor man kan hente råd. Dette kan for eksempel være lege, helsestasjon, tannhelsetjeneste o.l. Barnevern og politi kan tilby veiledning uten at du har plikt til å oppgi barnets personalia. Vågan kommune har et konsultasjonsteam mot vold og seksuelle overgrep hvor en sak kan drøftes anonymt. Vågan kommune er koplet til Statens Barnehus i Bodø.

De ansatte skal ikke informere foreldrene dersom det kan medføre fare eller ulemper for barnet.

Dette kan gjelde ved mistanke om vold og/ eller seksuelle overgrep.

Dersom saken bli meldt, vil det være politi og barneverntjenesten som vurderer hvordan saken skal håndteres. Dersom foreldrene/ foresatte får informasjon, kan det være fare for liv og helse, personen rømmer enten alene eller med barnet, bevis kan bli fjernet osv.

1. Ved mistanke som krever faglig konsultasjon har barnehagen/ skolen en avtale med

a. Konsultasjonsteamet** (se vedlegg)	Tlf: 75 42 03 80
b. Barneverntjenesten i Vågan	Tlf: 75 42 03 80
c. Barnevernvakt (ukedager 1530-0800, helger døgnåpen)	Tlf: 48 04 04 29
d. Politiet i Svolvær	Tlf: 02800
e. Statens Barnehus Bodø	Tlf: 48 88 74 64
f. Legevakt dagtid	Tlf: 75 42 04 80
g. Legevakt kveldstid	Tlf: 116 117
h. Alarmtelefon	Tlf: 116 111
i.	Tlf:

Man har plikt til å varsle barneverntjenesten når «det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt» (barnevernloven § 6-4). En *magefølelse* som kan støtte seg på en enkeltuttalelse, enkelthandling el. er nok for at man har *grunn til å tro*

- ### 2. Bekymringsmeldinger skal meldes til barnevernet i Vågan kommune. Telefontid ekspedisjonen Familieenheten: Mandag – fredag 0900-1500 Tlf: 75 42 03 80. Barnevernvakt åpen utenom normal arbeidstid (0800- 1530): Tlf: 48 88 74 64

Politiet skal varsles i akutte situasjoner. Avvergeplikten følger av straffeloven § 196. Hvis det er fare for at barnet mest sannsynlig vil utsettes for (nye) overgrep ved å ikke gripe inn, er det straffbart å unnlate å varsle politiet.

- ### 3. Akutte situasjoner som krever varsling av politi skal varsles til politiet i Svolvær. Tlf: 02800

Forebyggende arbeid:

1. Det skal som hovedregel være minimum to voksne på jobb samtidig, både på morgenen og på ettermiddagen
2. Ingen ansatte skal være alene med barn
3. Barna skal lære om normal seksualitet, tilpasset deres alder og utvikling.²
4. Barna skal lære om gode og vonde følelser, vonde hemmeligheter og hva det betyr å ta på andre sin kropp/ lære å sette grenser for seg selv og respektere andre sine grenser.³

Ved bekymring om vold og seksuelle overgrep:

«Offentlige myndigheter (også yrkesutøvere i medhold av lov om helsepersonell mv) skal av eget tiltak, uten hinder av taushetsplikt gi opplysninger til kommunens barneverntjeneste når det er når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt» (Lov om barneverntjenester, § 6.4)

- Informer leder/ styrer- ikke involver annet personale før etter avtale.
- Begynn å skrive loggbok - noter observasjoner
- Er du usikker; konsulter en av de instansene som er nevnt i denne beredskapsplanen. Ikke vent for lenge før du/dere konsulterer andre
- Leder/ styrer melder bekymringen til barnevernet, men du har en selvstendig varslingsplikt dersom leder/ styrer ikke varsler og du fortsatt mener det er *grunn til å tro* at barnet er utsatt for vold eller seksuelle overgrep
- Lytt til barnet. Vis at du tar barnet på alvor. Gjenta utsagn som barnet kommer med, slik at barnet evt. kan korrigere om du har forstått feil. Noter ned barnets uttalelser eller annet, etter samtalen
- Vær ærlig i forhold til det som skal skje. Vær realistisk
- Lov aldri noe du ikke kan holde – man må *aldri* love barnet taushet om det man får vite
- Glem ikke søsken
- Forbered deg mentalt og følelsesmessig på at betroelser kan komme

² Forslag til litteratur: *Barna og seksualiteten* - Margrethe Wiede Aasland (Cappelen Damm 2015)

³ Forslag til litteratur: *Jeg er meg, min meg* – Eli Rygg og Margrethe Wiede Aasland (Høyskoleforlaget 2009)

Hvis en akutt overgrepssituasjon oppstår:

Ta kontakt med daglig leder/styrer som kontakter politiet.

1. Ikke skift klær på barnet
2. Eventuelt brukt tøy pakkes inn i **papir** – ikke plast!
3. Ikke bad eller vask barnet

Øvelser:

Øvelser skal avholdes jevnlig og minst en gang pr. år. En øvelse kan være refleksjonsoppgaver, drøftinger, gruppeoppgaver, gjennomgang/ repetisjon e- læringskurset, rollespill. Gjør gjerne en avtale med politi, barnevern eller andre om samarbeid på øvelse.

Det skal øves på ett eller flere forberedte scenarier der

1. Det mistenkes at et barn er utsatt for vold eller seksuelle overgrep av et familiemedlem (Foreldre/steforeldre/søsken/stesøsken/besteforeldre/onkel/tante/fetter/kusine o.l.)
2. Det mistenkes at et barn er utsatt for overgrep fra en person utenfor familien (Nabo/venns foreldre/trener/leder i trossamfunn/svømmelærer o.l.)
3. Det mistenkes at en ansatt har utsatt/utsetter et eller flere barn i barnehagen for overgrep

Ansvar:

HUSK! HJEMMET SKAL IKKE HA INFORMASJON FØR BARNEVERNTJENESTEN OG POLITIET ER KONTAKTET

A. Mistanke eller avdekking av vold og seksuelle overgrep i barns nære relasjoner

	TILTAK	ANSVARLIG	STØTTE	GJØREMÅL	HJELPEMIDLER
1	Motta og å vurdere mistanke om vold eller seksuelle overgrep	Leder/ Styrer Ansatt som får mistanke/mottar anklage.	Pedagogisk leder Konsultasjonsteamet	Melde til styrer. Vurdere mistanke Evt. kontakte barnevern/andre fagfolk	Motta og å vurdere mistanke om vold eller seksuelle overgrep
2	Se etter tegn på vold eller seksuelle overgrep	Leder/ Styrer	Pedagogisk leder. Konsultasjonsteamet Andre ansatte. Barnevern/andre instanser	Avklare mistanke. Dokumentere tegn på vold eller seksuelle overgrep	Mulige tegn til vold eller seksuelle overgrep
3	Melding til barnevernet om vold eller seksuelle overgrep	Leder/ Styrer	Pedagogisk leder	Sende bekymringsmelding. Barnevernet: Sette i gang undersøkelse og sette i gang tiltak	Melding til barnevernet Meldingsskjema
4	Melding til politiet om vold eller seksuelle overgrep	Leder/ Styrer (i akutte saker)	Leder/ Styrer Barnevern	Politiet: Stoppe misbruk, Konfrontere overgriper. Etterforske saken	Melding til politiet
5	Følg opp ansatte	Leder/ Styrer	Barnevern PPT Andre instanser	Kollegastøtte Kompetanseheving	Oppfølging av ansatte
6	Følge opp barnet	Leder/ Styrer	Pedagogisk leder Barnevern PPT	Omsorg for barnet Planlegge tiltak Etablere ansvarsgruppe	Oppfølging av barnet
7	Melding ved vold eller seksuelle overgrep	Leder/ Styrer	Barnevernet	Melding til nødvendige instanser om overgrep	Melding om vold eller seksuelle overgrep

B. Mistanke eller avdekking av vold og seksuelle overgrep begått av ansatt

	TILTAK	ANSVARLIG	STØTTE	GJØREMÅL	HJELPEMIDLER
1	Motta og å vurdere mistanke om vold eller seksuelle overgrep	Ansatt som får mistanke/mottar anklage.	Leder/ Styrer Den som har mistanke	Melde til styrer. Vurdere mistanke	Motta og å vurdere mistanke om vold eller seksuelle overgrep fra ansatt
2	Se etter tegn på vold eller seksuelle overgrep	Leder/Styrer	Ansatte som har med barnet å gjøre Fagfolk på overgrep	Avklare mistanke. Dokumentere tegn på vold og seksuelle overgrep Melde til barnehageeier	Mulige tegn til vold og seksuelle overgrep fra ansatt
3	Melding til politiet om vold eller seksuelle overgrep	Leder/ Styrer (i akutte saker)	Leder/ Styrer Barnevern	Politiet: Stoppe misbruk, Konfrontere overgriper. Etterforske saken	Melding til politiet
4	Motta innrømmelse	Den som mottar innrømmelsen	Leder/Styrer Barnehageeier Tillitsvalgt Bedriftshelsetjenesten	Motta forklaring Klargjøre saksgang Avklare arbeidsrettslige forhold Støtte til den ansatte	Ansatt innrømmer vold eller seksuelle overgrep
5	Behandling av mistanke	Leder/ Styrer	Barnehageeier Fagfolk på overgrep Politi Advokat Helsetjeneste	Saksgang ved mistanke Arbeidsrettslige forhold Melding til politiet Etterforskning ved politiet Menneskelige hensyn	Behandling av mistanke mot ansatt
6	Informere det/de utsatte barns foresatte	Leder/ Styrer	Barnehageeier Fagfolk på vold eller seksuelle overgrep Politi	Gi informasjon Tilby hjelp	Informasjon til utsattes foresatte
7	Informere og involvere ansatte	Leder/ Styrer	Barnehageeier Fagfolk på vold eller seksuelle overgrep Politi	Gi rett informasjon Støtte ansatte Planlegge tiltak	Oppfølging av de andre ansatte
8	Følge opp barnet	Leder/ Styrer	Pedagogisk leder PPT Andre fagfolk	Omsorg for barnet Planlegge tiltak Etablere ansvarsgruppe	Oppfølging av barnet

9	Informere andre foresatte	Leder/ Styrer	Barnehageeier Fagfolk på vold eller seksuelle overgrep Politi	Gi rett informasjon Hindre rykter og forhåndsdomming Bygge tillit til barnehagen	Informasjon til hjemmene om mistanke mot ansatt Muntlig invitasjon til foreldremøte med varslingsliste
10	Foreldremøte	Leder/ Styrer Barnehageeier	PPT Andre fagfolk Politi	Informere foresatte Gi råd til foresatte	Foreldremøte om vold eller seksuelle overgrep
11	Informere barna	Leder/ Styrer	Pedagogisk leder PPT	Gi rett informasjon Bearbeide Hindre engstelse	Informasjon til de andre barna
12	Mediehåndtering	Leder/ Styrer	Barnehageeier Politi Advokat(er)	Styre informasjon	Mediehåndtering ved vold eller seksuelle overgrep fra ansatt
13	Melding ved veold eller seksuelle overgrep	Leder/ Styrer	Barnehageeier	Melding til: Barnehageeier Forsikringselskap Tilsynsmyndighet	Melding ved vold eller seksuelle overgrep fra ansatt

Vedlegg og forslag til andre linker som kan sjekkes som ikke er nevnt i fotnotene:

For å bli flink til noe må vi øve. Derfor er det laget simulerte samtaler med barn, så du kan øve på å gjøre det trygt nok for barn å fortelle sin historie til deg.

<https://www.snakkemedbarn.no/>

Anbefalt hjelpemiddel:

Trafikklyset «seksualitet hos barn og unge» En guide for voksne til å identifisere, vurdere og gi respons på seksualitet som fremmer bekymring

<https://www.hertervigforlag.no/butikk/trafikklyset-seksuell-atferd-hos-barn-og-ungdom/>

Brosjyre «Konsultasjonsteamet i Vågan mot vold og/ eller seksuelle overgrep mot barn og unge».

file:///I:/Konsultasjonsteamet%20mot%20vold%20og%20seksuelle%20overgrep/Folder-4s-A5-Konsultasjonsteamet-okt2016_v4.pdf

Infoside fra bufdir vedr. vold og seksuelle overgrep mot barn og unge:

https://www.bufdir.no/Nedsatt_funksjonsevne/Vern_mot_overgrep/Vold_og_overgrep_mot_barn_og_unge_med_funksjonsnedsettelse/Tegn_pa_vold_og_overgrep/Seksuell_vold_seksuelle_overgrep/

Infoside fra bufdir vedr. hva du skal gjøre når du er bekymret:

https://bufdir.no/Nedsatt_funksjonsevne/Vern_mot_overgrep/Vold_og_overgrep_mot_barn_og_unge_med_funksjonsnedsettelse/Er_du_bekymret_for_et_barn_eller_en_ungdom1/

Veileder fra regjeringen vedr. mistanke om ansattes seksuelle overgrep mot barn:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2002/0009/ddd/pdfv/166792-veileder_mistanke_om_seksuelle.pdf

